

steunpunt gemeentebouw

Rapport
deputaten

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Zwolle-Zuid 2008

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap generaal-synodale publicaties via: publicaties@gkv.nl. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

INLEIDING/LEESWIJZER

Opzet rapportage

In dit rapport wordt u in hoofdstuk 3 verhaald over de kerken en het kerkverband waaraan het steunpunt gemeenteopbouw haar dienstverlening aanbiedt. Situaties en ontwikkelingen worden geschetst.

In hoofdstuk 4 wordt weergegeven welke opdracht is verkregen van Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005. Deze opdracht was grotendeels gelijklopend aan de door GS Zuidhorn 2002-2003 verstrekte instructie. Dit is niet verwonderlijk als bedacht wordt dat een wérkopdracht is gegeven. De opdracht bevat feitelijk 'het statuut' van het steunpunt gemeenteopbouw.

De hoofdstukken 5 en 6 geven aan op welke wijze het werk is uitgevoerd en vormgegeven.

In hoofdstuk 7 wordt een vooruitblik, datgene wat wordt voorgenomen, beschreven. De uitvoering is alleen mogelijk wanneer dit ook in voldoende mate wordt gefaciliteerd. In verband daarmee is in hoofdstuk 8 de budgetaanvraag neergelegd.

Hoofdstuk 9 tenslotte bevat de conceptbesluiten die op basis van wat in het voorgaande is beschreven, leiden tot een vervolgoopdracht.

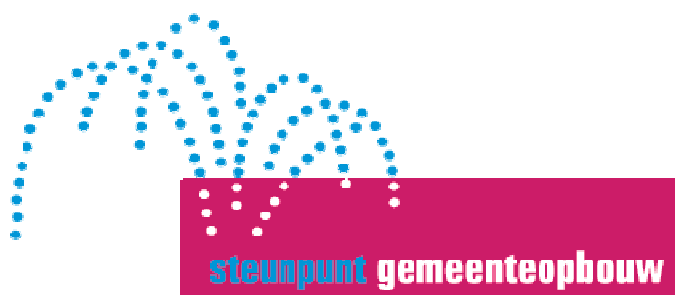
Het deputaatschap steunpunt gemeenteopbouw zou graag met de synode het gesprek aangaan over wat als signaalpunten wordt beschreven en aan u voorgelegd, vooral in de hoofdstukken 3 en 4.

Opzet bespreking (naar aanleiding) van de rapportage

Aan de hand van de hoofdstukken 5 en 6 kan worden gesproken over wat het deputaatschap/het steunpunt in de dynamische omgeving van het kerkverband heeft gedaan en op welke wijze met ontwikkelingen wordt omgegaan.

Naar aanleiding van hoofdstuk 7 kan worden doorgesproken over de voornemens voor de komende drie jaar.

Hoofdstuk 8 en 9 kunnen uiteindelijk dienen als sluitstuk, namelijk in de besluitvorming.

INHOUDSOPGAVE

1.	Samenvatting	5
2.	Samenstelling deputaatschap	5
3.	Missie, rol en plaats in GK-verband	6
	3.1 Rol en plaats	6
	3.2 Veelkleurigheid en veelheid van onderwerpen	6
	3.3 Missie	9
	3.4 Doelstelling en uitwerking	10
	3.5 Plaats en rol	12
4.	Besluiten GS Amersfoort-Centrum 2005	13
5.	Het steunpunt gemeenteopbouw	15
	5.1 Personeel	15
	5.2 Werkzaamheden en knowhow	15
6.	De instructie in praktijk	16
	6.1 Werkinhoudelijk	16
	6.1.1 Vanuit de instructie GS Amersfoort-Centrum 2005	16
	6.1.2 Categorieën dienstverlening	17
	6.2 De plaats in het werkveld	18
	6.2.1 Situatieschets	18
	6.2.2 Bijzondere trends	19
	6.3 Financieel	20
7.	Vooruitblik periode 2009 – 2011	21
	7.1 De werkzaamheden	21
8.	Financiën en budget 2009 – 2011	22
9.	Conceptbesluiten	22
	Bijlage	
I.	Adressen deputaten	23

1. SAMENVATTING

In het voor u liggend rapport wordt een terugblik gegeven op drie jaren werk van het steunpunt gemeenteopbouw. Dit steunpunt wordt gedeeltelijk bekostigd uit een gezamenlijk opgebracht quotum en gedeeltelijk uit de opbrengsten uit dienstverlening. Dienstverlening aan de kerken en in het midden van de kerken.

In het werk van het steunpunt komen deze twee delen ook aan de orde: er worden dingen ontwikkeld voor de gezamenlijkheid van het kerkverband en door de plaatselijke kerken wordt met regelmaat een beroep gedaan op de in het steunpunt aanwezige expertise.

Door deze aanwezigheid binnen de kerken zijn de medewerkers van het steunpunt ook getuigen van wat leeft en gebeurt, maar ook welke ontwikkelingen er gaande zijn in de kerken.

In dit rapport wordt u een blik geboden op deze ontwikkelingen.

Deputaten steunpunt gemeenteopbouw zien de generale synode als gremium waar het strategisch beraad zou moeten plaatsvinden. In verband daarmee wordt de synode van harte uitgenodigd om het gesprek aan te gaan op het niveau van bezinning, nadenken over vragen omtrent richting waarin we als kerken moeten gaan.

Via het werk in de kerken worden de medewerkers van het steunpunt steeds geconfronteerd met de roep om leiderschap. Het is een van de vragen die aan de orde zou kunnen komen in het bezinnend beraad.

In de afgelopen periode was in toenemende mate zichtbaar dat er vanuit de kerken een sterke vraag uitgaat om begeleiding bij de benadering van jeugd en jongeren. Gelukkig is die aandacht er. Het is van belang dat jeugd en jongeren een herkenbare en veilige plaats hebben in het midden van de kerken.

Naast het inhoudelijke aspect wordt aandacht gevraagd voor de rapportage van de werkgroep afstemming deputaatschappen. (Deputaatschap) steunpunt gemeenteopbouw heeft daarin van harte deelgenomen en vraagt om positieve bejegening van de aanbevelingen zoals die door de werkgroep werden gedaan.

In de rapportage aan GS Amersfoort-Centrum 2005 werd aangegeven dat onze kerken veelkleurig zijn geworden, waarin de veelkleurigheid soms aanleiding is voor onrust. Is in de afgelopen jaren deze onrust af- of juist toegenomen? Op die vraag wordt in dit rapport ingegaan.

Of de kerken en het kerkverband nu in rustige of onrustige wateren gekomen zijn, in ieder geval mag duidelijk zijn dat in Nederland kerken kunnen zijn waar ongestoord Gods Naam verkondigd en aangeroepen kan worden. Dat is een zegen. In die kerken mag continu verkondigd worden dat we uit genade kunnen leven. Dat geeft pas rust. Van die rust kan genoten worden als ruimte is voor de bezieling die van de Heilige Geest mag uitgaan.

2. SAMENSTELLING DEPUTAATSCHAP

De Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 benoemde de volgende broeders en zusters in het deputaatschap (voor adressen zie Bijlage I):

<i>primi</i>	<i>af tredend</i>	<i>secundi</i>
J.P. Crielaard, Veenendaal	2011	L. Klapwijk, Ede
G. den Dulk, Den Haag	2014	W. Vlasblom, Nuenen
D. Roose, Apeldoorn	2011	
M. Schelling-van der Laan (s), Delft	2008	
J.F. Walinga, Zoetermeer	2008	
B. van Zuijlekom, Ridderkerk	2011	

Drs. M. Schelling-van der Laan is vanwege het verkrijgen van een werkkring in den vreemde, afgetreden. J.F. Walinga heeft medio 2007 het voorzitterschap van haar overgenomen, terwijl G. den Dulk op zijn beurt het secretariaat van Walinga heeft overgenomen.

Gezien de vorderingen in het WAD-overleg is daar afgesproken dat vacaturestelling in de WAD-gezamenlijkheid wordt afgestemd.

Het deputaatschap ziet zijn werkzaamheden vooral liggen op het terrein van aansturing van het steunpunt, het optreden als regelmatige sparringpartner en contact en overleg zoeken met de collega-deputaatschappen daar waar het werkgebied aangrenzend of overlappend is. Verder vindt binnen het deputaatschap vooral het strategisch beraad plaats.

Het deputaatschap vergadert doorgaans ten minste eenmaal per maand, met uitzondering van de beide vakantiemaanden.

Met enige frequentie lopen delegaties vanuit het deputaatschap een dag mee met de medewerkers van het steunpunt. Hierdoor hebben zij niet alleen weet van wat er zoal speelt, maar raken zij ook betrokken bij het werk op de werkvloer.

De directeur van het steunpunt maakt deel uit van de vergaderingen van het deputaatschap. Zo is hij de verbinding tussen deputaatschap en het steunpunt. Tevens is hij aanwezig bij gesprekken met andere partners uit het veld.

3. MISSIE, ROL EN PLAATS IN GK-VERBAND

3.1 Rol en plaats

In 2002 werd het deputaatschap steunpunt gemeenteopbouw (SGO) in het leven geroepen. Een deputaatschap met een geheel eigen taakstelling. Ook een deputaatschap met een geheel eigen plaats in de gemeenschap die de GK vormen. Begrippen als *visie- en missieontwikkeling, de kerken dienen, kennis verzamelen, netwerkfunctie, actuele vragen verzamelen en samenwerking* zoeken spelen daarin een rol. Het werkveld van gemeenteopbouw en gemeenteontwikkeling is breed.

In 2005 gaf de GS Amersfoort-Centrum 2005 een vervolgopdracht. De werkzaamheden van het steunpunt gemeenteopbouw werden gecontinueerd. Werd in 2002 bij het scheiden van de markt nog een besluit toegevoegd met betrekking tot jongeren en jeugd, in 2005 werd dit nader gepreciseerd.

3.2 Veelkleurigheid en veelheid van onderwerpen

In 2004 werd in de rapportage het volgende gesteld: *“Kerken binnen het Gkv-verband en het kerkverband zelf worden met veel dingen geconfronteerd. Velen zijn op zoek. Op zoek naar identiteit? Waar staan “onze kerken” voor? Kunnen we zó nog de kerken benaderen? Als homogene groep van “onze kerken”? Of zijn de kerken net zo veelkleurig geworden als het veelkleurig palet van kleuren en gaven waar elke gemeente zelf voor staat? En zo ja, vormen die veelkleurigheid en veelheid van aan de orde zijnde thema’s een uitdaging of een bedreiging?”*

Uiteraard is nog veel aan de orde van wat in deze passage werd gesteld. Toch lijkt het misschien wel of er minder onrust bestaat.

Mogelijk ten gevolg van in Amersfoort genomen besluiten of mogelijk de ongemerkte implementatie van besluitvorming van eerdere synodes of misschien doordat sinds het ontstaan van de Hersteld Gereformeerde kerken er duidelijker posities zijn ingenomen.

Of willen we dit graag zien?

Op verschillende plekken wordt nog steeds gewaarschuwd voor ontwikkelingen in de kerken, posities die zijn of worden ingenomen. Er zijn verschillende websites in de lucht en er worden in het land verschillende bijeenkomsten georganiseerd die gebaseerd zijn op zorg over ontwikkelingen binnen de kerken. In bepaalde delen van het land, zeker niet in het hele land, is er een aantrekkingskracht vanuit de evangelische, charismatische kerken. Opvallend vaak werkt deze aantrekkingskracht juist op leden die een grote betrokkenheid hebben, maar teleurgesteld zijn in hoe zij binnen de eigen gemeente bejegend worden (of juist niet).

De vraag is of al deze geluiden doorklinken in plaatselijke kerken. Het is moeilijk dit soort vragen te beantwoorden.

Op het werkveld zijn de vragen die de medewerkers van het SGO tegenkomen vaak van andere aard dan op basis van het geschrevene verondersteld zou mogen worden. Vragen liggen bijvoorbeeld op het vlak van:

- Wie zijn wij eigenlijk als kerkenraad?
- Visieontwikkeling? Hoe doe je dat? (En hoe ga je, samen met de gemeente, om met een ontwikkelde visie?)
- Omgaan met randkerkelijken, hoe gaat dat?
- In onze kerkenraad breken we meer af dan dat we opbouwen. Hoe gaan we daarmee om?
- In onze gemeente herkennen we verschillende groepen gemeenteleden; hoe leren we daar in de gemeente mee om te gaan?
- In onze gemeente heerst al tijden een conflictueuze sfeer. Kunnen we daar uitkomen?
- In onze gemeente maken we ons zorg om de jongeren. Hoe gaan we daarmee om?
- Wij willen een visie ontwikkelen op jeugd en jongeren in onze gemeente. Wilt u ons daarbij van dienst zijn?
- Etc.

De vraag die dit oproept: als er gewerkt wordt aan missie en visie, is er dan ook bezieling? Immers, als bezieling aanwezig is, dan gloort er hoop. In diverse gemeenten is zichtbaar dat inderdaad sprake is van bezieling. Als dat zichtbaar is, is dat veelal ook merkbaar door de gemeente heen. Helaas is ook in veel gemeenten zichtbaar dat de bezieling ontbreekt, ook al wordt daar wel gewerkt aan visieontwikkeling. Soms moet geconstateerd worden dat eerder sprake is van verstarring.

Ofwel, er is nog steeds een veelkleurigheid in dingen die in gemeenten leven, maar iedere gemeente kent zijn eigen situatie en eventuele problematiek. Toch is ook merkbaar dat de geschetste ontwikkelingen veelal onderhuids aanwezig zijn bij de hulpvraag zoals die uitgaat naar Steunpunt Gemeenteopbouw.

Deputaten SGO en medewerkers zien in de kerken veel gebeuren. Het steunpunt wordt geconfronteerd met (hulp)vragen vanuit de *individuele* kerken. Kerkenraden die meer zicht willen krijgen op hun eigen werk. Visie willen ontwikkelen op gemeente-zijn. Minder expliciet zijn er vragen over geestelijk leiderschap. Vaak zien we achter de vragen gemotiveerde broeders die hulp zoeken bij hun taak die ze in volle verantwoordelijkheid willen uitvoeren.

De individuele kerken vormen samen ook een kerkverband. Dat verband kent zijn instituties. Meerdere vergaderingen, deputaatschappen, instellingen. Ook daar zien deputaten en medewerkers voor zich een taak. De gegeven opdracht roept daar immers toe op. Het is de uitgesproken verwachting van de netwerkfunctie.

Door de GS Amersfoort-Centrum 2005 is een expliciete opdracht gegeven aan een vijftal deputaatschappen (ASE, DTEG, GDD, SGO en ZHT) om met elkaar in overleg te gaan om te komen tot afstemming van werkzaamheden en organisatie. In dit WAD-verband (werkgroep afstemming deputaatschappen) is in gezamenlijkheid gewerkt aan een visie op gemeente-zijn, gebaseerd op de door prof. dr. C.J. de Ruijter beschreven dimensies. Ook worden door de werkgroep aanbevelingen gedaan op het vlak van gezamenlijk organisatie. Hiervoor wordt verwezen naar de rapportage van de WAD. Het deputaatschap SGO is blij en positief over de rapportage en over de aanbevelingen zoals die door de werkgroep worden gedaan.

Vanuit de aanbevelingen kan gebouwd worden aan dienstverlening die vanuit een centrale functie en geïntegreerd aan de kerken kan worden aangeboden.

In de vorige rapportage schreven we over zorg over het dienstbaar zijn aan de plaatselijke kerken van het kerkverband. Veelal leken de meerdere vergaderingen op afstand van het grondvlak geraakt. Ook voor kerkenraden. In de afgelopen jaren zien we ook andere ontwikkelingen. Veel meer lijkt het alsof m.n. de classis ook gebruikt wordt als instrument voor intervisie, als platform voor gezamenlijke toerusting. Vanuit verschillende classes worden geluiden vernomen dat bijvoorbeeld de kerkvisitatie minder als controle- en meer als hulpmiddel wordt benut. Deputaten SGO juichen deze ontwikkeling toe.

In het voorgaande werd de vraag gesteld of het kerkverband tot lust of tot last van de plaatselijke kerken geworden is. Juist door de revitalisatie van het kerkverband in de richting zoals beschreven kan dit verband heilzaam zijn voor de plaatselijke kerken. Dat geldt ook voor het herkenbaar neerzetten van een dienstverlenend deputaatschap zoals dat is beschreven in de WAD-rapportage.

Een veel gehoorde klacht is dat er een groot gemis is aan leiderschap. Diverse gemeenten worden geconfronteerd met verschillen in denken. SGO-medewerkers en -deputaten zien dat sprake is van onvoldoende richtinggevend vermogen, soms ook verwarring en verlamming, op verschillende plaatsen een krampachtig vasthouden aan regels, situaties waarin men niet open staat voor wat echt leeft bij gemeenteleden, een kerkverband dat eerder controlerend lijkt te zijn dan stimulerend en een kerkverband dat qua organisatie en juridische structuur ongezonde trekken vertoont.

Kerkelijke vergaderingen hebben het karakter van een regelgevende, bestuurlijke en appelloverende instantie. Naar het overal aanwezige principe van scheiding van functies (machten) is dit naar huidige maatstaven ongewenst. De mogelijkheid tot meer frequent overleg tussen opdrachtgever (synode) en uitvoerders (deputaatschappen) is van belang om te kunnen komen tot meer coherent functioneren van de uitvoerende instanties.

In dit kader wordt als risico gezien dat nieuwe wegen ingeslagen worden maar oude instrumenten gebruikt worden. Zo is er veel bezinning op de plaats en de rol van kerkenraad en ambtsdrager. Op veel plaatsen worden dan het in gebruik zijnde bevestigingsformulier (vooral voor ouderlingen) en de kerkorde als begrenzend ervaren. De kerkorde wordt dan gehanteerd in de zin van 'zo moet het' in plaats van ruimtescheppende begrenzing. Het bevestigingsformulier voor ouderlingen geeft weinig aandacht aan het element van toerusting naar Efeziërs 4:12 en legt vooral veel verantwoordelijkheid bij de ouderlingen. Een gevolg hiervan is dat ambtsdragers eerder een neiging vertonen de kerkenraad als college te laten spreken in plaats van de individuele ambtsdrager. Ook is plaatselijk zichtbaar dat ontwikkelingen plaatsvinden buiten de kerkenraad om. Dat velen gericht zijn op 'het eigen ding'. Maar ook dat kerken hun eigen vragen niet meer weten te stellen omdat ze ver van de bron geraakt zijn en over weinig zelfreflecterend vermogen beschikken. Verder is zichtbaar dat op veel plaatsen het moeilijk is mensen bereid te vinden tijd en energie te steken in de taken die er liggen.

Anderzijds is zichtbaar dat de kerken en het kerkverband meer open staan naar buiten toe (andere kerken, maatschappij) dan eerder wel het geval was. Dit kan echter ook vragen oproepen die soms onbeantwoord blijven.

Een kerkverband is een *organisatie*. Een organisatie kan worden omschreven als een *doel-realiserend* samenwerkingsverband. Een organisatie kan niet zonder aansturing (leiderschap). In onze kring lijkt het alsof we terugschrikken als hierover wordt gesproken. Vervolgens wordt dan geconstateerd dat sprake is van een gebrek aan leiderschap. Vanuit het kerkverband en de daarin gewenste meer doelgerichte organisatie wordt meer leiding geven verwacht.

Een organisatie kan ook wel worden omschreven als een *sociaal systeem waarin experimenten worden uitgevoerd*. Bij het begrip experiment in deze omschrijving ligt de nadruk niet zozeer op maakbaarheid, als wel op ontstaan en ontstaanbaarheid. De organisatie, het systeem is dienstbaar om condities te laten ontstaan waarin mensen gaan groeien. Het laten ontstaan kan alleen als er richtinggevend leiderschap aanwezig is.

Zoals beschreven wordt binnen WAD-verband gewerkt aan een meer gezamenlijk optrekken. Deputaten SGO hopen van harte dat de voorstellen zoals die door de WAD-partners worden gedaan ook door de synode worden bekrachtigd.

Maar er is meer te noemen. Binnen de bij de WAD betrokken partners bestaat veel kennis en expertise op de respectievelijke vakgebieden. Door de kerken wordt daar veelvuldig gebruik van gemaakt. Waar binnen de WAD gesproken wordt over afstemming, is dat nog niet aan de orde met betrekking tot bijvoorbeeld de TU Kampen. Kerken kunnen voor advisering evenzeer gebruik maken van de daar bestaande expertise. Naar de mening van deputaten SGO kan dit meer doelmatig geschieden als de Zwolse instellingen nadrukkelijker ook gekoppeld worden aan de Kamper universiteit. Kruisbestuiving en uitwisseling van kennis, ervaring en competentie en de gezamenlijke inzet daarvan ten dienste van de kerken zou meer doelmatig en efficiënter kunnen worden benut.

Terugkerend naar de plaatselijke kerken mag verondersteld worden dat er een betere aansluiting mogelijk is van wat op kerkverbandelijk niveau en op plaatselijk niveau plaatsvindt. Te weinig wordt nog gebruikt gemaakt van mogelijkheden die juist een gezamenlijk optrekken van plaatselijke kerken binnen een kerkverbandelijke context rechtvaardigen. Namens Steunpunt Gemeenteopbouw zijn verschillende (freelance) medewerkers actief op plaatselijk niveau. Soms ook worden kerken en personen met bijzondere competenties met elkaar in contact gebracht. In sommige gevallen zou een interventie vaak langduriger aan de orde kunnen zijn dan nu mogelijk is. Mogelijkheden kunnen worden begrensd door beperkte inzet van mensen en middelen. Maar in bepaalde gemeentes, waar

het samenwerken binnen een kerkenraad of tussen kerkenraad en gemeente soms niet goed mogelijk is, zou het in bepaalde gevallen mogelijk moeten zijn dat ervaren, deskundige en competente personen uit gemeente A langduriger ingezet zouden worden in gemeente B, bijvoorbeeld als interim-voorzitter. Daar waar de SGO-medewerkers ingezet kunnen worden voor de korte klap (bijv. werkend op een termijn korter dan een jaar) zou het in bepaalde situaties aanbeveling verdienen dat externe begeleiding plaatsvindt voor een periode van bijv. 4 jaar.

Mogelijkheden daartoe kunnen wellicht gevonden worden in het toenemend aanbod van kerkelijk werkers.

Hier raken we een punt waarbij we de vinger willen leggen. De vraag is de manier waarop kerkelijk werkers worden ingezet. Naar de opvatting van (deputaten) SGO moet het niet zo zijn dat kerkelijk werkers als professional activiteiten overnemen die doorgaans vanuit de gemeente zelf uitgevoerd worden. Toch lijkt dit in bepaalde situaties wel aan de orde te zijn.

3.3 Missie

In de kerken waar deze onderwerpen aan de orde zijn, verricht het SGO de dienstverlening. In het rapport aan de GS Amersfoort-Centrum 2005 werd dat aangeduid als de missie van het steunpunt: *dienstbaar zijn* aan de kerken.

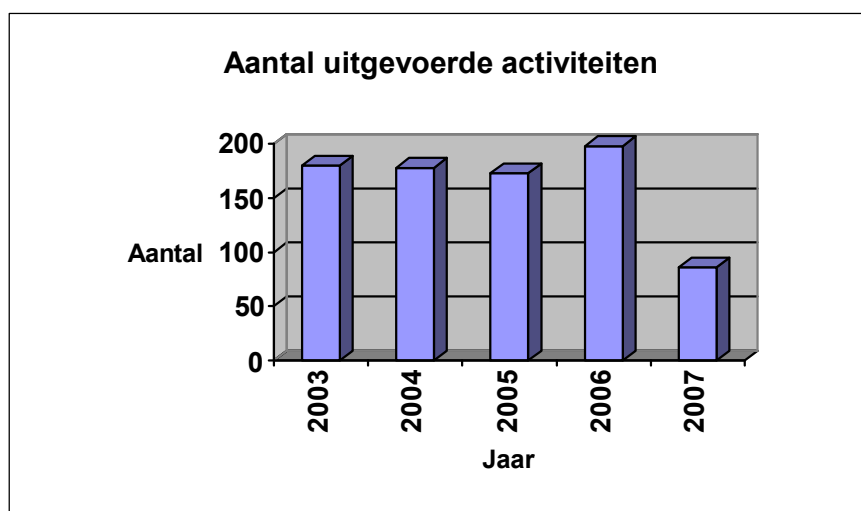
In deze rapportage wordt de lezer geconfronteerd met een veelheid van ontwikkelingen. De vraag is waartoe dit dient. Naar de opvatting van deputaten is de generale synode bij uitstek het gremium waarin het strategisch beraad over 'onze' kerken dient plaats te vinden.

De valkuil is dat de synode vooral de blik werpt op wat was en vooral wat komen zal: kortweg, de besluitvorming.

Juist vanuit het denken op strategisch niveau mag er meer zijn. Deputaten SGO zouden bij voorkeur niet alleen willen praten over voortgang van het werk, maar ook aanzetten willen geven aan de synode om te komen tot nadenken en bezinnen over wat in de kerken aan de orde is en welke koers in de gezamenlijkheid van het kerkverband op verschillende fronten gekozen wordt. Waar veel deputaatschappen de opdracht hebben te komen tot visie- en missieontwikkeling, is de generale synode bij uitstek de plaats om na te denken over de vraag waar dat allemaal toe mag leiden.

In dit kader rapporteren wij over allerlei activiteiten en ontwikkelingen: als uitnodiging om daar in gezamenlijkheid met u over na te denken.

Als indicatie vermelden we in onderstaande grafiek de hoeveelheid activiteiten die gedurende de afgelopen jaren in de kerken werd uitgevoerd, waarbij bedacht dient te worden dat voor het jaar 2007 het de periode januari t/m april betreft:

2003	180
2004	178
2005	173
2006	198
2007	86 (periode januari t/m april)

In 2005 was het steunpunt daarnaast o.a. belast met de organisatie van het Toerustingscongres en het congres *Blij met de Kerk*.

Deze cijfers geven aan welke behoefte bestaat aan de dienstverlening van het steunpunt. Hierbij wordt aangegeven dat de dienstverlening gedurende de laatste jaren in meerdere mate aan meerdere kerken of in regio's wordt vormgegeven. Met opzet wordt gesproken van dienstverlening. Het SGO is immers als zodanig ingebed in het kerkverband.

Een inschatting is dat naar de vraag gerekend er per jaar meer activiteiten uitgevoerd zouden kunnen worden. Regelmatig contact met alle kerken zou dit kunnen waar maken. Gezien de beperkte capaciteit van het steunpunt kan dit echter niet worden uitgenut.

Met opzet is door GS Zuidhorn 2002-2003 gekozen voor een steunpunt met een beperkte formatie (=capaciteit). Daarbij werd ook gedacht aan het 'makelen', dat wil zeggen een brugfunctie vervullen in het verbinden van vragers en aanbieders op het gebied van gemeenteopbouw.

Dat kan door het 'aanbod' van eigen mensen, maar ook, en dat sluit aan bij het slot van de vorige paragraaf, in het inzichtelijk maken van de pool van kerkelijk werkers die aan het ontstaan is in de kerken. Verder achten wij wat dat betreft het resultaat van de WAD van groot belang.

Eerder al werd de missie van het SGO als volgt geformuleerd:

- dienstbaar zijn aan de kerken en hun leden in de dienst aan de Eigenaar van de Kerk, de Heer Jezus Christus;
- vanuit de verworven kennis en expertise de kerken dienen met het aandragen van materialen, diensten en activiteiten die ondersteunend zijn in de trektocht die de kerk gaat door de woestijn van de 21e eeuw op weg naar het door de Eigenaar beloofde land;
- materiaal, diensten en activiteiten op het vakgebied van gemeenteopbouw waarin centraal staat en uitgangspunt is wie de Eigenaar van de kerk is, hoe Hij zijn eigendom verworven heeft en hoe de Eigenaar als wijngaardenier zorgvuldig zorgt voor zijn gemeenten;
- dit materiaal, deze diensten en activiteiten aanbieden aan kerken, ambtsdragers, gemeenteleden, ouderen, jongeren, maar ook aan het geheel van het kerkverband;
- op termijn komen tot een netwerk van medewerkers die vanuit eigen expertise onder kwaliteitsverantwoordelijkheid van het steunpunt ingezet kunnen worden voor gemeenteopbouwwerk;
- de kerken en het kerkverband zo dienen dat zij daarin geholpen worden wegwijzer en heenwijzer te zijn. Zij wijzen in alles naar de Heer van de Kerk. Hij is door zijn lijden en sterven en de opstanding Eigenaar geworden. Hem zij de eer en de heerlijkheid tot in eeuwigheid.

3.4 Doelstelling en uitwerking

De kerk waarin het evangelie van de levende Christus wordt verkondigd mag een blijde kerk zijn. De blijde boodschap wordt immers verkondigd.

In de wereld waarin wij leven, in de gebroken en zondige staat die ons eigen is, is vaak zichtbaar dat de kerk haar blijdschap verliest.

Toerusting en ondersteuning van gemeenten, gemeenteleden, kerkenraden, ambtsdragers met behulp van te ontwikkelen materialen, diensten, activiteiten zal steeds gericht zijn op de toerusting van de heiligen tot dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus. (Ef.4:12)

In verband daarmee wil het SGO in haar dienstverlening steeds de toerusting van het goede nieuws vormgeven.

In het voorgaande werd gerefereerd aan het schrijven in verschillende onder ons bestaande media. In de beide landelijk verschijnende bladen, *De Reformatie* en *Nader Bekeken*, schreven de eind- en hoofdredacteuren, resp. drs. G.J. van Middelkoop en dr. H.J.C.C.J. Wilschut, ieder, dat het van grote noodzaak was dat het gezamenlijk en open gesprek in onze kerken nodig was. Naar aanleiding hiervan ontstond op initiatief van het SGO de werkgroep 'Blij met de Kerk'. In 2005 werden in een aantal expertmeetings inventariserende gesprekken gehouden met verschillende in onze kerken werkenden. De inventarisatie die zo ontstond was de basis voor een in november 2005 georganiseerd congres 'Blij met de Kerk'. Duidelijk was dat in goede sfeer over diverse verschillen kon worden doorgesproken. Daarin was soms plaats voor herkenning, soms ook voor verwondering. Nog voor het congres plaatsvond, overleed br. Van Middelkoop. Bij het congres kon zijn echtgenote aanwezig zijn. Ook dr. Wilschut moest helaas terugtreden uit de werkgroep. De intentie was het gesprek zoals dat tijdens het congres begonnen was meer regionaal voort te zetten. In 2006 vond inmiddels ook een aantal andere gespreksbijeenkomsten plaats. Dit was de reden dat nog niet direct het vervolg

plaatsvond. Vanuit werkgroep en deputaatschap werd het, om misverstanden te voorkomen, wijselijk geacht geen gespreksrondes te organiseren in een periode dat ook andere bijeenkomsten werden georganiseerd. In latere instantie wordt dit mogelijk verder opgenomen. Doelstelling blijft immers om op open wijze het gesprek over kerk-zijn te laten plaatsvinden.

Het voornemen blijft om regionaal de gesprekken voort te zetten. Dit kan overigens plaatsvinden via andersoortige activiteiten.

In 2003 vonden de laatste kerkenradendagen plaats. Deze dagen kenden de beperking van beschikbare tijd, waardoor veelal het doorgaande gesprek minder mogelijk was. In verband daarmee werd in september 2005 het Toerustingscongres georganiseerd. Een tweedaags congres waar pastoraat centraal stond. Dit congres werd tezamen met de Stichting De Driehoek georganiseerd. Het ligt in het voornemen om in 2008 weer kerkenradendagen te organiseren. Het onderwerp dat in de gesprekken en de conferentie 'Blij met de Kerk' aan de orde was, zal daar mede aan de orde komen. Daar waar het SGO gesprekken organiseert en faciliteert is immer de opzet om het continue onderling gesprek te laten blijven plaatsvinden, maar vooral dat dit zodanig geschiedt dat gesprekspartners met elkaar en niet alleen over elkaar praten. Daarbij is het uiteindelijke doel dat duidelijk moge zijn dat verschillende opvattingen over kerk-zijn samen kunnen bestaan. Wat dat betreft is opvallend dat soms verschil in denkwijze over de kerk verondersteld wordt waar in werkelijkheid vaak verschil in taal aan de orde is. Anderzijds kan geconstateerd worden dat in de laatste jaren vanuit geconstateerde zorg er binnen bepaalde groepen in onze kerken een strakkere benadering aan de orde is.

In de afgelopen jaren werden o.a. in samenwerking met de BGO regelmatig regiobijeenkomsten georganiseerd voor werkers met jeugd. Verder werden studiebijeenkomsten georganiseerd voor pastorale werkers, catecheten en jongerenwerkers.

In aansluiting op besluitvorming van de GS Amersfoort-C werd in samenwerking met Stichting De Driehoek een training ontwikkeld voor echtparen die aanstaande en 'bestaande' echtparen huwelijks catechese willen geven.

Het SGO participeert in de ontwikkeling van *Follow Up*, een catechesemethode.

Hoewel dit niet een uitputtende opsomming betreft van activiteiten, moge duidelijk zijn, dat naast de 'individuele' dienstverlening in plaatselijke kerken, ook meer gemeenteoverstijgende activiteiten plaatsvinden die gericht zijn op de uitwerking van de gekozen missie.

Verschillende cursussen en trainingen werden nieuw ontwikkeld. Vermeldenswaard is wat dat betreft de cursus Jongerenpastoraat. Een cursus die bestaat uit 6 bijeenkomsten die gericht zijn op werkers in de kerk die betrokken zijn op jongeren.

In samenwerking met De Driehoek werd de cursus Train-de-huwelijkstrainer ontwikkeld, waarbij echtparen worden getraind om in de eigen gemeente huwelijks trainingen te geven. Dit sluit aan bij uitspraken gedaan door de GS Amersfoort-Centrum 2005.

Voor ambtsdragers en gemeenteleden werden diverse cursussen nieuw ontwikkeld.

In het algemeen vindt cursusontwikkeling plaats in reactie op trends en ontwikkelingen die worden waargenomen binnen de kerken.

Voor predikanten en andere ambtsdragers werden diverse trainingen en cursussen georganiseerd, die vooral gericht zijn op het competent omgaan met leiderschap, met een kerkenraad, het bezielend preken uit het hart, etc. Opvallend is dat uit de kring van predikanten er relatief weinig behoefte bestaat aan nascholing en competentievergroting. Wij achten dit een zorgelijke situatie. So wie so geldt dat voor toerusting in de gemeente en voor haar werkers weinig geïnstitutionaliseerde aandacht bestaat.

Voor een uitgebreid overzicht van het dienstenaanbod van het SGO verwijzen we naar de website, www.steunpuntgemeenteopbouw.nl

Vanouds was de Informatiemap voor ambtsdragers bekend. In 2004 is deze verder geactualiseerd en uitgebracht op de cd-rom *Aan het werk in de Kerk*. Met ingang van 2006 is dit toerustingsmateriaal geplaatst op de website Gemeente Vandaag. Deze wijze van informatiebundeling maakt het mogelijk de artikelen up to date te houden, regelmatig aan te vullen en te voorzien van een handige zoekfunctie. Deze site kent tot nu toe een betaalde toegang, door middel van een abonneesysteem. Het is de wens van het deputaatschap de site onbeperkt toegankelijk te maken. Dit is echter alleen mogelijk indien het door de GS verstrekte budget verhoogd zou worden. Hiermee is in dit rapport geen rekening gehouden.

Met enige regelmaat brengt het SGO materialen uit rond een bepaald thema. Als voorbeeld hiervan noemen we de *Lesbrief voor catecheten*, de handreiking *Zondag HEERlijke dag*, *Anders dan anders*, de *Basiscursus Activerende Didactiek* die ontwikkeld is ter ondersteuning van de catechisatiemethode *Follow Up*.

Ook gebeurt het dat het steunpunt bemiddelt in het op de markt brengen van bepaalde materialen. Te denken valt aan verschillende catechesemethodes, maar ook aan bijv. *Levensvragen* en *Hoofdzaken*, twee in het land ontwikkelde methodes ter ondersteuning van de Bijbelstudie. Ook hier geldt: breng eens een bezoek aan de website ter nadere oriëntatie!

Bij ontwikkeling van diensten, trainingen, cursussen en materialen is sprake van inbreng van niet alleen werkveld-deskundigen, maar ook de inbreng van theologen.

Op weg naar GS Amersfoort-C was er overdracht van het GemeenteNproject (GP) van Dteg naar het SGO. In de afgelopen periode kon het werk van dit project voortgang krijgen. Met regelmaat werden leerwerktrajecten gestart, in 2006 werd het 'Bereidheidscongres' georganiseerd en in 2005 en 2007 werd een jongerenreis "in het spoor van de reformatoren" ondernomen. Het GP constateert dat deze drie vormen, allen georganiseerd op landelijk niveau, mogelijk niet langer meer aansluiten bij wat nu aan de orde is. Gedachten gaan om wat met het GP wordt aangeboden meer te plaatsen op gemeentelijk of regionaal niveau. In het najaar van 2007 vindt een strategische heroriëntatie plaats. Op het moment van schrijven van deze rapportage is de uitkomst daarvan nog onbekend.

3.5 Plaats en rol

In het rapport aan de GS Amersfoort-C 2005 namen deputaten SGO een passage op over mogelijke herindeling en herverkaveling van het werkveld dat door de verschillende deputaatschappen bearbeid wordt.

In 2005 droeg de toenmalige GS in eerste instantie de drie missionaire deputaatschappen (ASE, DTEG, ZHT) op om te komen tot afstemming van visievorming. Vanwege de gerichtheid op gemeente-zijn, werden GDD/DS en SGO daaraan toegevoegd. In de verdere opdrachtstelling instrueerde de GS te werken aan afstemming van visievorming op gemeente-zijn, afstemming op werkzaamheden en afstemming op organisatie. Deze afstemming is vormgegeven in de WAD, de werkgroep afstemming deputaatschappen. De werkzaamheden van deze werkgroep vorderen gestadig. De voorzitter van de WAD houdt contact met het GSO, het deputaatschap generaal-synodale organisatie.

Verder wordt melding gemaakt van de vergaande afspraken die gemaakt zijn met Depin om de werkzaamheden van dit deputaatschap te integreren in de activiteiten van (deputaten) SGO.

Met de Stichting De Driehoek vindt regelmatig overleg plaats om te komen tot gezamenlijke ontwikkeling van diensten aan de kerken.

Het SGO is gebleken een duidelijk aanspreekpunt te zijn m.b.t. ondersteuning van kerken en samenwerkingsverbanden van kerken waar het gaat om toerusting op het gebied van gemeente-functioneren. Daarnaast speelt hij een rol in de ontwikkeling van materialen op dit gebied. Met verschillende partners bestaan samenwerkingsverbanden om de doelstelling te realiseren. Te denken valt aan de BGO wat betreft de toerusting van jongerenleiders, met de GH en anderen waar het gaat om de ontwikkeling van catechese-materiaal, met de ThUK en de GH m.b.t. onze inzet bij de respectievelijke opleidingen.

Ten behoeve van *Wegwijs* worden artikelen geschreven ter ondersteuning van de Bijbelstudie. SGO participeert in het overleg van de regiegroep, een samenwerkingsverband van verschillende instanties, die gericht zijn op de verdergaande ontwikkeling van het predikantenberoep. Tevens wordt regelmatig samengesproken met leiding en coördinatoren van het GemeenteNproject.

Met de medewerkers van DTEG en het diaconaal steunpunt vindt regelmatig overleg plaats. Dit overleg zal overigens worden geïntensiveerd.

Tijdens de GS Zuidhorn 2002-2003 was een notitie in omloop waarin het toen op te richten SGO, als opvolger van het GVI, zou functioneren als spin in een spinnenweb. De indruk bestaat dat die rol inmiddels wordt waargemaakt.

Gezien plaats en rol wordt veel verwacht van de keuzerichting die binnen de WAD gemaakt is.

Daarom ondersteunen deputaten en medewerkers van het SGO de rapportage en aanbevelingen van de WAD volledig.

Bij dit alles is er ook een 'maar...'

Eerder werd al in herinnering gebracht dat de GS Zuidhorn 2002-2003 gekozen heeft voor een steunpunt met een beperkte formatie. Bij de medewerkers van het steunpunt is er veelal de constatering dat er volop werk is, maar dat er grenzen zijn in het kunnen. Een werkdag kent immers slechts 24 uur. Het is ook die begrenzing die aangeeft dat niet alles wat men wel zou willen ook werkelijk kan. Als vanwege de geschetste omstandigheden niet alles opgepakt kan worden wat op het netvlies staat, mag er ook de geruststellende gedachte zijn dat het de Heer zelf is die Zijn kerk bouwt.

4. BESLUITEN GS AMERSFOORT-CENTRUM 2005

De Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 nam ten aanzien van het deputaatschap steunpunt gemeenteopbouw de volgende besluiten (Acta, art. 110):

Materiaal:

1. de rapportage van deputaten steunpunt gemeenteopbouw;
2. jaarstukken, accountantsverklaring en managementletter;
3. besluit Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 inzake het instellen van de werkgroep 'afstemming deputaatschappen' (Acta art.181)

Besluit 1:

het gevoerde beleid van deputaten steunpunt gemeenteopbouw, benoemd door de Generale Synode van Zuidhorn 2002-2003, goed te keuren en hun decharge te verlenen.

Gronden:

1. het deputaatschap heeft in overleg met het GVI-bestuur het werk en de knowhow van het GVI overgenomen en geïntegreerd in het gevormde steunpunt gemeenteopbouw;
2. deputaten hebben dit steunpunt naar de eisen van de tijd bestuurd;
3. deputaten hebben ervoor zorg gedragen dat er in het steunpunt personen zijn die de punten a t/m g van Acta GS Zuidhorn, art. 120, besluit lid 2, uitvoeren;
4. deputaten hebben zorg gedragen dat concrete doelstellingen en plannen met betrekking tot het steunpunt werden ontwikkeld;
5. deputaten hebben de praktische uitvoering rond de ontwikkeling van het steunpunt ter hand genomen en daarvan aan de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 verslag gedaan;
6. deputaten hebben het werk met betrekking tot het onderwerp toerusting van jongeren (cf. Acta GS Zuidhorn, art.122) doen opstarten.

Besluit 2:

1. deputaten te machtigen het steunpunt gemeenteopbouw te besturen;
2. de aansturing door deputaten is gebaseerd op de volgende instructie:

deputaten dragen er zorg voor dat er in dit steunpunt personen zijn die:

- a. de kerken ondersteunen bij visie- en missieontwikkeling op het terrein van gereformeerde gemeenteopbouw, gerelateerd aan onderzoek en kennis op dit vakgebied;
- b. deze kennis verzamelen en beschikbaar stellen aan de kerken;
- c. actuele vragen in de kerken verzamelen, thematiseren en verwerken in toerustingsmateriaal;
- d. streven naar versterking van de netwerkfunctie;
- e. samenwerking zoeken met en stimuleren tussen andere 'aanbieders' op het terrein van gemeenteopbouw;
- f. in samenspraak met hen zoeken naar mogelijke strategische allianties of fusies (b.v. Dteg/steunpunt);
- g. op het terrein van kerkelijk advieswerk met betrekking tot gemeenteopbouw een duidelijk aanspreekpunt worden;
- h. het GemeenteNproject verder ondersteunen;

3. deputaten op te dragen de op grond van Acta GS Zuidhorn, art.122, gegeven opdracht met betrekking tot jongeren verder ten uitvoer te brengen. Deze opdracht wordt als volgt verder gepreciseerd:
  - a. het steunpunt kan dienen als informatiepunt op het gebied van toerusting van jeugd- en jongerenwerk;
  - b. het steunpunt inventariseert en verzamelt materiaal op het gebied van catechese en toerusting van jeugd en jongeren;
  - c. het steunpunt ontwikkelt diensten en producten ten dienste van de kerken op het gebied van toerusting van jeugd en jongere(n);
4. deputaten op te dragen:
  - a. te participeren in de werkgroep 'afstemming deputaatschappen', bestaande uit vertegenwoordigers van deputaten ASE, GDD, SGO, TEG, ZHT en een vertegenwoordiging van de TU, onder de volgende bepalingen:
    1. deputaten zullen naar de te vormen werkgroep 'afstemming deputaatschappen' afvaardigen maximaal twee personen (bij voorkeur een deputaat en een stafmedewerker), om namens het deputaatschap een bijdrage te leveren aan de realisatie van de opdracht van de werkgroep;
    2. deputaten zullen alle voorstellen mbt. de onderlinge afstemming van visies voor de verschillende werkterreinen, en alle voorstellen mbt. hervorkaveling van taken en herstructurering van organisaties van commentaar voorzien vanuit het belang van de kerken en vanuit het perspectief van de ontwikkeling van de werkterreinen waarvoor ze verantwoordelijk zijn;
    3. deputaten zullen tussentijdse voorstellen voor aanpassing van taakpakketten zorgvuldig beoordelen. Bij goedkeuring door alle betrokken deputaatschappen zullen aanpassingen ook via het door deputaten bestuurde instituut worden geïmplementeerd;
  - b. actief en pro-actief samenwerking te zoeken met elk ander deputaatschap waarmee in de concrete uitvoering van de opdracht raakvlakken bestaan; deze opdracht tot samenwerking strekt zich ook uit tot samenwerking op het gebied van de inzet van mensen en middelen en de facilitaire en administratieve ondersteuning van het werk.

Gronden:

1. het werk van steunpunt gemeenteopbouw is pas sinds 2003 feitelijk opgestart;
2. het steunpunt gemeenteopbouw blijkt, gezien de hoeveelheid vragen die uit de kerken worden voorgelegd, in een behoefte te voorzien;
3. concrete doelstellingen en plannings met betrekking tot de taken van het steunpunt zijn ontwikkeld en bevinden zich in het stadium van uitwerking.
4.
  - a. de door de synode ingestelde werkgroep is dienstig voor overleg en afstemming tussen de respectieve deputaatschappen;
  - b. er zijn veel raakvlakken tussen deputaatschappen; ook naast de werkgroep 'afstemming deputaatschappen' is het wenselijk in de concrete praktijk van het werk niet langs elkaar heen te (blijven) werken, maar de samenwerking al - waar mogelijk - gestalte te geven.

Besluit 3:

deputaten steunpunt gemeenteopbouw hun werkzaamheden te laten verrichten binnen een door de synode nader vast te stellen budget.

Grond:

blijkens de in de rapportage van deputaten opgenomen meerjarenraming is het totaalbudget ad € 232.000,-- per jaar noodzakelijk voor de continuering van de werkzaamheden van steunpunt gemeenteopbouw.

5. HET STEUNPUNT GEMEENTEOPBOUW

5.1 Personeel

Met betrekking tot de personeelsbezetting is er sprake van ongeveer 4,75 fte dat gericht is op de primaire activiteiten van het steunpunt. Het werkelijk aantal fte's is groter. Het ruimere jasje betreft de inzet van werknemers ten behoeve van collega-instellingen. De directeur is werkzaam voor 0,6 fte. Met hem is een overeenkomst gesloten voor de duur van drie jaar, welke overeenkomst is verlengd met inmiddels ruim anderhalf jaar.

Naast een aantal personeelsleden met een regulier dienstverband worden freelance-medewerkers ingezet. Gewerkt wordt met een zo flexibel mogelijke inzet van medewerkers.

Tevens maakt het steunpunt dankbaar gebruik van de diensten van enkele vrijwilligers.

Ook werden in de verslagperiode stagiaires ingezet voor het werk. Hierbij dient bedacht te worden dat deze medewerkers doorgaans wel een bepaalde bijdrage leveren, maar zeker niet ontlastend zijn waar het gaat om de totale werkzaamheden.

Van een tweetal medewerkers is afscheid genomen. De een heeft zijn loopbaan elders en in een eigen adviespraktijk voortgezet, de ander moest om gezondheidsredenen het werkproces verlaten.

Vervanging van de eerste medewerker vond plaats in een flexibele context, voor de andere medewerker behoefde geen vervanging gevonden te worden.

Van de pool van freelancemedewerkers wordt in de huidige dienstverlening in toenemende mate gebruik gemaakt. In verband hiermee wordt deze pool stelselmatig uitgebreid. Deze uitbreiding is ook gewenst om te kunnen komen tot meer regionaal werkende en daardoor meer herkenbare medewerkers. Doelstelling is te komen tot landelijke spreiding, waarbij de beschikbare competenties regionaal ook matchen met verschillende vanuit de kerken komende vragen. Zo vergt bijvoorbeeld het begeleiden van een kerkenraad in een visietraject andere vaardigheden dan het geven van een cursus pastorale gespreksvaardigheden.

In de dagelijkse werkpraktijk is er een zeer hoge werkdruk. De betrokkenheid van de medewerkers bij het werk maakt het mogelijk dat de werkzaamheden gedaan kunnen worden zoals ze gedaan worden. Gedurende sommige periodes is er daadwerkelijk risico dat vragen van kerken te lang blijven liggen, totdat daarop adequaat actie ondernomen kan worden.

5.2 Werkzaamheden en knowhow

Gelet op de punten a t/m g van lid 2 (de meegegeven instructie) is het SGO ontwikkeld tot een kennis- en expertisecentrum. Ook kan gesteld worden dat sprake is van een adviesbureau ten dienste van de kerken. Gezien de beperkte formatie is er een sterke druk op de voorgenomen activiteiten, zeker in periodes dat er een grote vraag wordt uitgeoefend vanuit de kerken.

In verband hiermee wordt gewerkt met een werkplan dat ten grondslag ligt aan de planning- en controlcyclus. Dit werkplan is gebaseerd op de elementen uit de synode-instructie.

Wekelijks wordt een intaketeamvergadering gehouden, waarin alle binnengekomen vragen worden geïnventariseerd en uitgezet. Tenminste eens in de vier weken vindt werkoverleg plaats. Het jaarwerkplan wordt zo mogelijk in november opgesteld en in een bijzonder werkoverleg vastgesteld. Dit plan bestaat uit deelwerkplannen, op afdelings- en, waar het gaat om ontwikkeling, training & advies, op medewerkerniveau. Werkplannen zijn m.b.t. de te genereren opbrengsten gerelateerd aan de te realiseren begroting. Eens per twee maanden vindt voortgangsoverleg plaats om na te gaan hoe de realisatie van activiteiten verloopt ten opzichte van de vastgelegde plannen. Op basis van actuele ontwikkelingen kunnen tijdens het jaar werkplannen worden aangepast. Eens in de vier maanden vindt tussentijdse financiële rapportage plaats. Werkplannen zijn gebaseerd op beschikbare aantallen uren per medewerker.

Een bijzondere bijkomstigheid wordt veroorzaakt door het bedrijfsmodel waarvoor is gekozen. Het steunpunt wordt gedeeltelijk gefinancierd door de via de quotumregeling verkregen middelen, anderzijds via de opbrengsten uit dienstverlening. Het realiseren van de omzetdoelstelling zoals vastgelegd in het totaalbudget legt een relatief grote druk op medewerkers en organisatie. Het gekozen model leidt er doorgaans toe dat dienstverlening en reageren op binnenkomende vraag, hogere prioriteit heeft dan werkzaamheden die meer op ontwikkeling van diensten en materialen gericht zijn.

Meer concreet, conform de aan de deputaten en steunpunt gegeven opdracht zijn er personen die kerken ondersteunen op het gebied van gemeenteopbouw, gerelateerd aan onderzoek en kennis op dit vakgebied. De actuele vragen in de vragen zullen worden verzameld, gethematiseerd en verwerkt. Voor het steunpunt is gekozen voor een relatief kleine formatieomvang. Naast de hier beschreven opdracht dienen de medewerkers ook opbrengsten uit dienstverlening te genereren.

De aard van de beide typen werkzaamheden lijken elkaar soms uit te sluiten.

Het is deze, door de medewerkers veelal als 'spagaat' aangeduide, situatie, die soms leidt tot frustratiegevoelens.

Vanuit 'commercieel' perspectief wordt niet makkelijk een 'nee' verkocht. Dit impliceert dat de vragen om dienstverlening de expertisefunctie van het steunpunt soms/regelmatig in de weg staan.

Al een aantal jaren is het aan de kerken doorberekende uurtarief ongewijzigd. Hoewel de kosten zijn gestegen, leert de ervaring dat aanpassing aan het kostenniveau impliceert dat daarmee diensten beduidend minder zullen worden afgenomen. Hoewel de tarieven zeker niet commercieel te noemen zijn, worden ze in praktijk vaak wel zo ervaren. Dit heeft veel te maken met het feit dat aanvragers de prijzen relateren aan het vrijwilligerswerk zoals ze dat zelf in de eigen gemeente doen.

In de afgelopen periode is een grote nadruk in de werkzaamheden komen te liggen in diensten ten behoeve van het jeugd- en jongerenwerk. In toenemende mate was er vraag vanuit de kerken op dit terrein. Daarnaast is het ontwikkelen van materiaal en de betrokkenheid bij de ontwikkeling van catechesemethodes steeds meer aan de orde.

Een directe lijn ligt er met het GemeenteNproject, dochterinstelling van het steunpunt. Dit project kent een grote mate van zelfstandigheid. Betrokkenheid vanuit deputaatschap en steunpunt is er in het meedenken op het terrein van visie, betrokkenheid van medewerkers en deelnemers, volgen van ontwikkelingen, etc. Daarnaast wordt door het SGO een financiële bijdrage aan het GP gegeven.

Voor haar activiteiten maakt het SGO gebruik van freelancemedewerkers. Vanwege de verschuiving in type dienstverlening door de jaren heen (van cursusgericht, naar ondersteuninggericht) is er ook een verandering in het type medewerker dat ingezet kan worden voor de dienstverlening, waarneembaar. Het aantrekken van freelancemedewerkers is in de loop van de tijd moeilijker geworden. Verschillende malen gaven beoogde freelancers aan toch liever te bedanken, omdat zij liever hun rol in de eigen gemeente invulling wilden geven. Maar ook is het moeilijker om freelancers te vinden die passen bij het gewenste competentieprofiel. Juist de personen die over dat profiel beschikken, laten zich niet makkelijk benaderen voor onze doelstelling.

Opvallend is overigens dat het makkelijker is om freelancers aan te trekken vanuit de provincies Overijssel, Groningen, Friesland. Vooral de werving van freelancers uit het westen des lands is geen sinecure.

6. DE INSTRUCTIE IN PRAKTIJK

De besluittekst bevat de instructie die GS Amersfoort-Centrum 2005 deputaten meegaf. Binnen het steunpunt zijn ze herkenbaar als a t/m g. Via deze indeling wordt hier kort verslag gedaan met betrekking tot de achterliggende periode.

6.1 Werkinhoudelijk

6.1.1 Vanuit de Instructie Amersfoort 2005

De onderdelen a,b,c,g van de instructie zijn als volgt weer te geven:

- de kerken ondersteunen met visie- en missieontwikkeling op het terrein van gereformeerde gemeenteopbouw, gerelateerd aan onderzoek en kennis op dit vakgebied;
- deze kennis verzamelen en beschikbaar stellen aan de kerken;
- actuele vragen in de kerken verzamelen, thematiseren en verwerken in toerustingsmateriaal;
- op het terrein van kerkelijk advieswerk met betrekking tot gemeenteopbouw een duidelijk aanspreekpunt worden.

Eerder al werd gerapporteerd dat dienstverlening doorgaans complexe projecten, maatwerk, betreft. Daarnaast speelt expertiseontwikkeling in toenemende mate een belangrijke rol.

Waar maatwerk aan de orde is, is het van belang dit te doen vanuit een relevante deskundigheid. Het

is daarom van belang te onderkennen welke vragen binnen de kerken leven.

Nadruk in de vragen die door de kerken aan het steunpunt worden voorgelegd ligt in toenemende mate in missie- en visieontwikkeling.

Dat wat in de voorgaande passage werd beschreven impliceert een aantal elementen:

- de kerken dienen met visie- en missieontwikkeling betekent niet een alom geldende visie en missie “top down” voor de kerken ontwikkelen. (“Hier is ons model, en gaat u daarmee maar aan de slag...”) maar de individuele kerken ondersteunen in de eigen visie- en missieontwikkeling op het terrein van gemeenteopbouw. Wel gaat het om werken vanuit een visie. Voor de website *Gemeente Vandaag* werd in een inleidend artikel een visie op de gemeente ontwikkeld onder de titel *In Christus verbonden*. Deze bijdrage wordt binnen het steunpunt gehanteerd als basisdocument.
- kenniscentrum zijn is niet reactief op ontwikkelingen ingaan, maar vooral pro-actief: welke vragen bestaan er, welke thema’s leven en met welk toerustingsmateriaal zijn de kerken gediend?
- het herkennen van ontwikkelingen binnen de kerken vraagt om duidelijke thema’s en projecten die ten dienste van diezelfde kerken worden ontwikkeld;
- het vakgebied van gemeenteopbouw is veelomvattend. Er is een veelheid aan subgebieden. Binnen de Gereformeerde Kerken zijn diverse deputaatschappen en/of instellingen werkzaam die een taak hebben op een van de subgebieden. Dubbel werk moet voorkomen worden; daarom dient er niet alleen afstemming te zijn van werkzaamheden, maar is ook het maken van keuzes met betrekking tot vakgebieden die als onderwerp aan de orde gesteld worden een noodzakelijkheid.

Zoals eerder aangegeven wordt gewerkt op basis van een jaarwerkplan. Dit werkplan is gebaseerd op de elementen uit de instructie. Met betrekking tot de geplande activiteiten geldt dat ze moeten passen binnen de beschikbare capaciteit (werktijd in uren) en aansluiting dienen te hebben met de in het budget gestelde te realiseren omzet. In de praktijk blijkt er een grote spanning te bestaan in de mogelijkheden de te realiseren opbrengst uit dienstverlening te laten aansluiten bij de mogelijkheden van de aanwezige formatie.

6.1.2 *Categorieën dienstverlening*

De diensten zoals door de kerken worden gevraagd, kunnen in het kort worden omschreven als:

- begeleidings- en visietrajecten. (veelal gevraagd door kerkenraden en commissies);
- cursussen (ten dienste van gemeentes, samenwerkingsverbanden, ambtsdragers, predikanten, zusterinstellingen, etc.);
- toerustingsmateriaal (kerken, kerkenraden, gemeentes, samenwerkingsverbanden, etc.);
- helpdesk- en doorverwijzingsvragen.

De kerkelijke inkadering van het SGO is financieel geborgd door de instelling van een quotum.

Hiermee zijn de volgende financieringsstromen ontstaan:

- opbrengsten vanuit dienstverlening en producten
- quota
- derde geldstromen

Het SGO hanteert voor de dienstverlening niet-commerciële en dus zeker geen marktconforme uurtarieven. Desondanks is het voor een aantal gemeentes van geringe omvang soms problematisch gebruik te maken van de specifiek aangeboden diensten van het steunpunt. Juist gezien de gekozen structuur (nl. een kerkelijk ingebed steunpunt) willen we alle kerken mogelijkheden bieden gebruik te maken van de in het steunpunt aanwezige expertise. Daar waar aangegeven werd dat om valide redenen inschakeling van het steunpunt de beschikbare budgetten overschreed, kon een goede regeling getroffen worden waardoor ook kleine gemeenten gebruik konden maken van de dienstverlening.

Een belangrijk medium om toerustingsmateriaal aan de kerken ter beschikking te stellen is de eigen website. In de verslagperiode is gewerkt aan een nieuwe opzet en vormgeving van de site, juist ook om de toegang voor de verschillende doelgroepen te optimaliseren.

In 2004 heeft het GemeenteNProject, dat als organisatie gekoppeld was aan DTEG, verzocht te kunnen “verhuizen” naar het SGO. Dit project, waarin het tweejaarlijkse *Bereidheidscongres*, de leerwerktrajecten en de tweejaarlijkse studiereis zijn opgenomen, heeft duidelijke aanrakingspunten met het vakgebied gemeenteopbouw en is in mindere mate gericht op het evangelisatie-aspect van gemeente-zijn. In de verslagperiode is deze verhuizing geëffectueerd, nl. met ingang van 2006.

In het voorgaande is reeds aangegeven welke bijzondere projecten in de verslagperiode werden uitgevoerd.

Tevens wordt bestaand cursus- en toerustingsmateriaal aangepast aan thans geldende eisen. Verder is sprake van een continu proces van ontwikkeling van nieuwe materialen ten dienste van de kerken.

Het werken vanuit een doelstelling en planning, gepaard gaand met het insteken op enkele deelgebieden is nieuw binnen de steunpuntorganisatie. Het is een instrument om te komen tot een aanbod van diensten dat vraaggeoriënteerd is. Er is een continue stroom van vragen vanuit de kerken waar de organisatie adequaat mee om wil gaan.

6.2 De plaats in het werkveld

6.2.1 *Situatieschets*

De onderdelen d, e en f van de instructie behelzen het volgende:

- streven naar versterking van de netwerkfuncties;
- samenwerking zoeken met en stimuleren tussen andere ‘aanbieders’ op het terrein van gemeenteopbouw;
- in samenspraak met hen zoeken naar mogelijke strategische allianties of fusies (b.v. DTEG/Steunpunt).

Het SGO is op het vakgebied gemeenteopbouw binnen de Gereformeerde Kerken een van de “spelers op het veld”. Voor velen, met name binnen de kerken, een herkenbare speler en daardoor een herkenbaar aanspreekpunt.

- Met verschillende andere “spelers” bestaan contacten.

Veel energie, niet alleen door SGO maar ook door de andere betrokken partners, is gestoken in het proces van het WAD-overleg. In andere rapporten zullen de resultaten daarvan aan de synode worden gepresenteerd.

Tevens bestaan contacten met externe partners (buiten GK-verband) op het gebied van gemeenteopbouw en gemeenteontwikkeling, gemeentestichting en jongerentoerusting. Met name met zusterorganisaties uit de kring van CGK, NGK en in bepaalde gevallen PKN bestaan contacten.

Het SGO beschikt over een eigen bestand van freelance-medewerkers. Dit bestand wordt gestaag uitgebreid, zodat er sprake kan zijn van regionaal werkende medewerkers die ingezet kunnen op worden op grond van eigen competenties en vaardigheden. Immers, niet elke activiteit vraagt dezelfde competenties. In het onderhoud en de uitbouw van dit medewerkersbestand is het van belang dat gewerkt wordt vanuit een gezamenlijke visie op het werk en dat het steunpuntgezicht daarin herkenbaar is. Anderzijds zijn deze medewerkers de antennes van het steunpunt. Door hun werk wordt voeling gehouden met ontwikkelingen binnen de kerken, waardoor zicht blijft op actuele vragen die zich op plaatselijk niveau ontwikkelen. Zie overigens in dit verband de opmerkingen die aan het einde van het vorige hoofdstuk werden genoteerd.

In dit verband is het opmerkelijk dat aanvragen vanuit de GK sterker uit bepaalde regio’s komen dan uit andere. Opmerkelijk is dat vooral uit het westen des lands relatief weinig aanvragen om ondersteuning komen. De indruk bestaat dat men aldaar meer op eigen kracht zonder inbreng van externen het toerustingswerk ter hand neemt.

Voor wat betreft de netwerkfunctie wordt opgemerkt dat sprake is van een bestaand en in ontwikkeling zijnd netwerk. Kenmerk van een netwerkorganisatie is dat partners wederzijds belang hebben bij de deelname aan “het netwerk”. Dat impliceert dat sprake is van een dynamische opbouw. Wanneer een partner immers niet langer het wederzijds belang heeft dan wel ervaart, zal die partner niet langer deelnemen aan het netwerk. Op het moment dat het belang weer aanwezig is, zal de partner weer

aanhaken. Dit te onderkennen is van belang voor de gegeven instructie. Het onderhouden van diverse contacten is van belang. Koude contacten kunnen immers weer warm worden.

In de optiek van het SGO moet gewerkt worden aan de ontwikkeling van een zodanig netwerk waarin plaatselijke gemeenten partners zijn, maar ook individuele gemeenteleden partners kunnen zijn. Over en weer kunnen partners “dingen” brengen en halen, onder regie van het steunpunt. Het kunnen brengen en halen zal moeten gebeuren op basis van expertise en competentie. Momenteel wordt gewerkt aan een instrument om de eerste stappen te zetten op de weg naar ontwikkeling van een dergelijk netwerk.

Een bijzonder aspect is dat in verschillende kerken een zodanige problematiek aan de orde is dat er langduriger ondersteuning nodig zou zijn. In diverse situaties zou het wenselijk zijn een extern technisch voorzitter van een kerkenraad te benoemen. In andere situaties zou inzet van een projectwerker aan de orde kunnen zijn. In deze laatste situatie worden in toenemende mate kerkelijk werkers ingezet. Hiermee heeft het SGO weinig of geen bemoeienis.

In de afgelopen en komende periode werden en worden strategische allianties vooral gezocht in samenwerking met organisaties en uitvoering van conferenties en congressen, de ontwikkeling van diensten en materiaal, etc.

Met name waar het gaat om de ontwikkeling van toerustingmodellen van predikanten, ambtsdragers en gemeenteleden zou het nuttig kunnen zijn om samen met partners te komen tot ontwikkeling en uitruil van diensten. Toerusting lijkt bij elk van de genoemde categorieën steeds meer een ondergeschoven rol te krijgen.

Daartegenover staat dat juist de predikanten een bijzondere en vaak initiërende rol in de gemeente innemen. Het naar elkaar toeschuiven van instellingen als SGO en bijvoorbeeld ThUK zou daarin van belang kunnen zijn. Gesprek daarover vindt plaats.

De bijzondere rol van de predikant en de door medewerkers opgedane ervaringen op het werkveld waren aanleiding om toe treden tot de door deputaten dienst & recht geïnitieerde regiegroep.

Naar aanleiding van de reacties zoals door GS Amersfoort-Centrum 2005 gedaan naar aanleiding van de voorgenomen plannen m.b.t. de oprichting van een *Steunpunt Pastoraat* is van verdere ontwikkeling daarvan afgezien.

6.2.2 Bijzondere trends

Binnen het werkveld zijn ook bijzondere trends waarneembaar. Bedrijfskundigen, organisatieadviseurs, al dan niet geregistreerde conflictbemiddelaars, HRM-werkers, trainers en opleiders dienen zich aan op het speelveld van het kerkelijk werk. In veel gevallen zoeken kerken of ambtsdragers daar oplossingen voor geconstateerde problemen in eigen gemeente of werksituatie. Op zich is daar niets op tegen.

Lastiger wordt het waar zij zich begeven op het terrein van gemeenteopbouw. Een situatie die meer dan eens voorkomt.

Het SGO koestert de ambitie om deze participanten onderdeel te laten zijn van een netwerk. Dit netwerk zou dan functioneren onder de kwaliteitstoets van het steunpunt. Het is positief te duiden als mensen hun competenties inzetten in de kerken. Wanneer dit echter niet geborgd is vanuit een herkenbaar perspectief en vanuit een heldere visie op het gemeente-zijn, kan dit leiden tot ongewenste situaties.

Een kerkelijke gemeente wordt beschouwd als een organisatie. En op een dergelijke organisatie zouden toch dezelfde principes van toepassing moeten zijn als bij andere organisaties. Er is immers veel inzicht en deskundigheid van professionals in de kerken aanwezig.

De andere kant van dit verhaal is dat in gemeentes blijkens opgedane ervaringen veelal problemen ontstaan daar waar ambtsdragers zich in hun kerkenwerk opstellen als de professional die ze overdag zijn. Managementtechnieken die het overdag goed lijken te doen, blijken in de kerk soms toch niet zo goed toepasbaar. Duidelijk moet zijn dat principes die gelden binnen de kerk en de gemeente veelal anders zijn dan in de overdag-omgeving. Is in het laatste vooral sturing aan de orde, in de kerkelijke omgeving is het nodig dat leiderschap gericht is op het maken van keuzes, passend in de christelijke vrijheid en gericht op geloofsgroei en –ontwikkeling.

Geestelijk leidinggeven is vaak duidelijk iets anders dan “de zaak managen”. Managementtechnieken van overdag zijn inzetbaar wanneer dat gebeurt vanuit de overtuiging dat geestelijk leidinggeven een dieper gaande component in zich zal moeten hebben.

In dit kader wil het SGO duidelijk een eigen profiel neerzetten: kerken dienen in de eigen visie- en missieontwikkeling. Het bestaan van andere partijen op dit speelveld wordt niet als bedreigend ervaren, in verschillende situaties wel als zorgwekkend.

Binnen het eigen profiel is de wens het eigen netwerk te voeden. In dat netwerk zijn partijen opgenomen die kunnen geven en kunnen halen. In dit geval ten dienste van het gemeenteopbouw werk in de kerken. Kunnen geven, in de zin van inzet van expertise en vaardigheden. Kunnen halen in de zin van gevoed worden door het steunpunt: kennis opdoen.

In dit verband is het van belang te realiseren dat niet iedereen op een gemeente kan worden losgelaten. Vandaar dat borging (met betrekking tot kennis en kwaliteit) van belang is. Inzet van expertise moet ook "doorleefd" geschieden.

6.3 Financieel

Bij de budgetaanvraag voor de periode 2006 – 2008 was het voor deputaten de uitdaging een iets lager bedrag per lid te vragen dan in de periode daarvoor. Dit was mogelijk doordat het SGO voornemens was de eerder ontstane overschotten in te zetten voor de bedrijfsvoering over deze periode.

In de jaren 2003 en 2004 (gedeeltelijk) werd een overschot gerealiseerd door niet de door GS Zuidhorn ter beschikking gestelde formatie volledig te benutten, hoewel daar zeker aanleiding voor was.

In 2005 werd nog een overschot gerealiseerd, vooral doordat een relatief grote bijdrage werd verkregen uit de Steunstichting. Deze bijdrage werd aangewend voor de organisatie van het Toerustingcongres en het congres *Blij met de Kerk*.

In 2006 werd een tekort gerealiseerd dat ten laste werd gebracht van het eigen vermogen.

Naar verwachting zal dit voor het jaar 2007 ook het geval zijn.

Hiermee wordt aangegeven dat de aanwezige reserves worden afgebouwd en de uit giften en donaties verkregen middelen via de steunstichting worden ingezet voor de doelstelling van de instelling.

Ter beperking van de groei van het aan de kerken te vragen quotum worden ook in de periode 2009 – 2011 de algemene reserves zover als mogelijk afgebouwd. Tevens wordt een financiering vanuit de steunstichting voorzien, waardoor ook de daar aanwezige fondsen zullen afnemen.

Verder ligt het in het voornemen om de bijdrage van Steunpunt Gemeenteopbouw aan GemeenteNproject sterk te verminderen.

Hierdoor wordt het mogelijk dat de quotumvraag aan de kerken binnen de door voorgaande synodes en deputaten financiën & beheer gestelde kaders blijft.

Hierbij dient bedacht te worden dat na de periode 2009 – 2011 geen mogelijkheden meer zijn tot financiering vanuit de reserves en het steunfonds dan zijn grenzen bereikt zal hebben. Bij ongewijzigd beleid zal vanaf dat moment een aanzienlijk hoger quotum aan de kerken gevraagd moeten worden.

Deputaten hechten er aan hier een aantal kanttekeningen te maken:

- bij de kerkelijke inbedding van het SGO zijn veronderstellingen gehanteerd met een doelredenering, namelijk een steunpunt met een bepaalde taakstelling, een bepaalde formatie en een daarbij behorende organisatie, een bedrijfsmodel dat interne spanning geeft, maar als doel heeft een quotum te realiseren dat indertijd niet boven de € 2,-- (i.c. € 1,90) uitkwam;
- dankzij de bij Stichting GVI en de Steunstichting GVI aanwezige middelen is de financiering van het SGO mogelijk;
- gekozen is voor een model dat vanuit bedrijfseconomisch perspectief niet realistisch blijkt als op termijn geen additionele oplossingen gekozen worden.

Overigens wordt het voor een instelling die een gedeelte van de financiering uit eigen bedrijfsactiviteiten genereert en gedeeltelijk uit een quotum, als een handicap ervaren dat reeds halverwege jaar $x-2$ de meerjarenbegroting voor de jaren $x=1$, $x=2$ en $x=3$ opgesteld moet worden. Concreet, op basis van de gegevens over 2005 en 2006, de prognose 2007, dient de budgetaanvraag over de periode 2009 t/m 2011 gedaan te worden.

7. VOORUITBLIK PERIODE 2009 - 2011

7.1 De werkzaamheden

Gelet op de vraag zoals die zich in loop van de jaren 2003 t/m 2007 heeft ontwikkeld voorziet het SGO in een behoefte. De vraag van kerken om inzet van deskundigheid bij het begeleiden van visie- en missietrajecten, bij het ontwikkelen en implementeren van beleid op het gebied van kerkenraadswerk en gemeenteontwikkeling zal zeker niet afnemen. Deze vraagstukken worden vooralsnog complexer en nemen meer tijd in beslag.

Er is een aantal aandachtspunten:

- de samenwerking met andere instellingen en deputaatschappen zal intensiever vormgegeven kunnen worden. Vooral samen met de TU Kampen, maar mogelijk ook TU Apeldoorn, zal in twee richtingen gewerkt kunnen worden aan kennis- en expertise-uitwisseling. Deze uitwisseling kan ook op het niveau van deputaatschappen. De bestaande samenwerking met de diaconaal consulent, GDD en DTEG zal geïntensiveerd kunnen worden. Naar verwachting zal, wanneer de GS Zwolle de voorstellen zoals gedaan door de WAD overneemt, een organisatorische en inhoudelijke verschuiving plaatsvinden waardoor kennis- en expertise-uitwisseling meer efficiënt en effectief kan plaatsvinden. Naar de inschatting van deputaten Steunpunt Gemeenteopbouw kan in de voorgestelde context flexibeler en daadkrachtiger met deze samenwerking en uitwisseling omgegaan worden;
- in de bestaande samenwerking met de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle heeft de positie van de Kerkelijk Werker in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt nadrukkelijk aandacht;
- het toerustingswerk ten behoeve van jongeren heeft een nadrukkelijke plaats;
- de ontwikkeling van degelijk toerustingsmateriaal op het vakgebied van gemeenteopbouw krijgt structureel aandacht;
- de doorgaande ontwikkeling van de netwerkfunctie vergt continue inzet en aandacht.

Tevens doen zich telkenmale vragen voor waarbij de expertise van de medewerkers van het steunpunt verlangd wordt. Deze vragen komen niet alleen uit de kerken en het kerkverband, maar ook vanuit collega-instellingen en -deputaatschappen.

Naast de inzet van medewerkers hebben ook de deputaten hun activiteiten. Zij onderhouden vooral de contacten met collega-deputaatschappen, bewaken de ontwikkelingen binnen het steunpunt, fungeren als sparringpartners voor directeur en medewerkers, ontwikkelen kennis en expertise op het vakgebied van gemeenteopbouw, hebben hun eigen inbreng vanuit eigen expertise, deskundigheid en omgeving, etc.

Een belangrijk aspect in de komende periode zal zijn de uitbouw van het freelancersnetwerk en het eerder beschreven netwerk gemeenteopbouw. Overigens kunnen deze beide netwerken naadloos in elkaar overgaan, met dien verstande dat het gemeente-opbouwnetwerk vooral op basis van vrijwilligers zal worden opgezet. Wezenlijk met betrekking tot beide netwerken is de borging van de kwaliteit van het werk, welk werk immers geschiedt onder verantwoordelijkheid van Steunpunt Gemeenteopbouw.

Ook in de komende periode zijn projecten voorzien waarin wordt samengewerkt met diverse partners. Zo zijn er afspraken samen met Stichting De Driehoek cursussen en activiteiten te ontwikkelen. Voornemens bestaan op kleinschaliger niveau en meer regionaal georiënteerd vervolgvormen te organiseren op het Toerustingcongres 2005.

De in gezamenlijkheid met BGO georganiseerde activiteiten krijgen hun vervolg. Op dit moment worden ook plannen beraamd om in samenwerking met verschillende spelers op dit terrein te bezien of richting de jeugd de groep 16 jaar en ouder, maar ook de geleding van 21+ effectiever te bereiken is.

Met verschillende stadskerken in de Randstad wordt bezien of daar in gezamenlijkheid een gemeente-ondersteunende project zal worden gestart waarin de bijzondere problematiek van dat type gemeenten een rol zal spelen.

De GS Amersfoort-Centrum 2005 besloot dat de activiteiten van Depin afgebouwd en elders ondergebracht zullen worden. Depin heeft gekozen om haar taken onder te brengen bij SGO. Depin zal daarover zelf rapporteren. Tevens zal zij zelf aangeven wat de quotumaanvraag voor de periode 2009 – 2011 is ten einde dit in te passen in de begroting van SGO.

Voor het vervolg van *Blij met de Kerk* worden wel activiteiten voorzien. Deze zullen vanuit de bestaande capaciteit worden vormgegeven. Gezien de beschreven mutaties is de betreffende werkgroep feitelijk opgeheven.

Tenslotte is er de intentie kruisbestuiving te genereren tussen de activiteiten van het GemeenteNproject en het steunpunt. Overigens vindt binnen GP een strategisch beraad plaats om te bezien op welke wijze de activiteiten in de komende jaren zullen worden ingericht.

8. FINANCIEN EN BUDGET 2009 – 2011

De concrete invulling van de meerjarenraming is separaat verzonden naar deputaten financiën en beheer. We volstaan hier met enkele toelichtende opmerkingen.

Toelichting op meerjarenraming

In de meerjarenraming wordt een jaarlijkse bijdrage uit de kerken voorzien van € 255.238,- per jaar. Dit komt bij de geëxtrapoleerde schatting van het ledental uit op € 2,03/2,04 per lid. Bij de gehanteerde uitgangspunten zou dit € 2,07 per lid mogen bedragen.

Jaarlijks wordt een bedrag ten laste van de Algemene Reserve gebracht van € 40.000,-. Vanuit de Steunstichting GVI wordt een jaarlijkse bijdrage van € 35.000,= voorzien. De jaarlijkse bijdrage aan het GemeenteNproject wordt teruggebracht naar jaarlijks € 5.000,- resp. € 10.000,- (maximaal), dit was € 10.000,- resp. € 20.000,-.

In eerdere ramingen werd een toename uit de opbrengsten verwacht. In praktijk blijkt dit nauwelijks te realiseren. Voor een dergelijke toename is een uitbreiding van de capaciteit (= formatie) vereist. De organisatie zit aan de grenzen van haar mogelijkheden.

Op de kosten is een jaarlijks inflatiepercentage van 3% toegepast. Op de personeelskosten zijn individueel de geldende CAO-regels toegepast met betrekking tot inschaling, etc.

De geraamde opbrengsten uit verkopen van publicaties zijn voornamelijk gebaseerd op de abonneeopbrengsten van de website Gemeente Vandaag.

De opbrengsten van de overige gedeclareerde uren betreffen de dienstverlening aan zusterinstellingen door medewerkers van de ondersteunende afdelingen.

De donaties/giften van het steunpunt geven een jaarlijks afnemende trend te zien. Veel vaste donateurs en giftgevers melden, nu Steunpunt Gemeenteopbouw kerkelijk is ingebed, zij dit werk niet langer op deze manier willen ondersteunen.

9. CONCEPTBESLUITEN

Materiaal:

1. rapport deputaten steunpunt gemeenteopbouw;
2. jaarstukken, accountantsverklaring en managementletter (eerder reeds ter hand gesteld aan deputaten financiën & beheer).

Besluit 1:

het gevoerde beleid van deputaten steunpunt gemeenteopbouw, benoemd door de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005, goed te keuren en hun decharge te verlenen.

Gronden:

1. deputaten hebben het steunpunt naar de eisen van de tijd bestuurd;
2. deputaten hebben ervoor zorg gedragen dat er in het steunpunt personen zijn die de punten a t/m g van het besluit 2 lid 2 (Acta art.110) uitvoeren;
3. deputaten hebben zorg gedragen dat concrete doelstellingen en plannings met betrekking tot het steunpunt werden ontwikkeld;
4. deputaten hebben de praktische uitvoering rond de ontwikkeling van het steunpunt ter hand genomen en daarvan aan de Generale Synode van Zwolle-Zuid 2008 verslag gedaan;
5. deputaten hebben het werk met betrekking tot het onderwerp toerusting van jongeren cf. *Besluit 2 lid 3* uitgevoerd.

Besluit 2:

1. deputaten te machtigen het steunpunt gemeenteopbouw te besturen;
2. de aansturing door deputaten is gebaseerd op de instructie zoals die eerder door de GS Amersfoort-Centrum 2005 werd gegeven in haar *Besluit 2, lid 2 en 3* (Acta, art. 110).

Gronden:

1. het steunpunt gemeenteopbouw blijft, gezien de hoeveelheid vragen die uit de kerken worden voorgelegd, in een behoefte voorzien;
2. doelstellingen en plannings met betrekking tot de taken van het steunpunt zijn ontwikkeld en zijn in uitwerking.

Besluit 3:

deputaten steunpunt gemeenteopbouw verrichten hun werkzaamheden binnen een door de synode nader vast te stellen budget.

Gronden:

blijkens de in de rapportage van deputaten opgenomen meerjarenraming is het totaalbudget ad € 255.238,-- per jaar noodzakelijk voor de continuering van de werkzaamheden van het steunpunt gemeenteopbouw.

Besluit 4:

deputaten steunpunt gemeenteopbouw zullen participeren in de uitwerking van de voorstellen zoals die door de werkgroep afstemming deputaatschappen (WAD) zijn gedaan en door de synode zijn goedgekeurd.

BIJLAGE

Adressen deputaten

J.P. Crielaard	Middellaan 104	3904 LK Veenendaal	astrixjc@xs4all.nl
G. den Dulk	Robertaland 229	2591 HX Den Haag	gdendulk@wanadoo.nl
D. Roose	Henriëtte van Eyklaan 126	7321 LJ Apeldoorn	d.roose@planet.nl
J.F. Walinga	Van Schendelhove 2	2726 BP Zoetermeer	walinga@wish.net
B. van Zuijlekom,	Stadhouderslaan 319	2983 CX Ridderkerk	basvz@planet.nl